

PREEK OVER ZONDAG 23

- Schildwolde, 28 juni 2015
- Kees van Dusseldorp

Liturgie:

Votum en groet

Ld.434:1,2

Gebed

lezen: zondag 23

Luk.18:9-14

Rom.3:21-31

Ps.143:1,2,8,9

Preek over zondag 23

Ps.16:3,4,5

Geloofsbelijdenis

Gz.69

Gebed

Collecte

Ld.436:1,2,7

Zegen

** bij deze preek is een ppt beschikbaar

Gemeente van Christus,

Het schooljaar is voor de middelbare scholieren voorbij. Ruim 1000 uur hebben jullie op school doorgebracht. En dan reken ik de huiswerkuren, reisen en nablijven nog niet mee. Respect! Misschien kun je het woord 'school' even niet meer horen. Maar toch even een vraagje: Waarom ga je eigenlijk naar school? Ik maak daar een multiple-choice van. Daar hebben jullie immers veel ervaring mee.

#1

Waarom ga jij naar school? A. Omdat het moet, anders krijg je last met je ouders, of met de inspectie. B. Omdat iedereen naar school lijkt te gaan en je nooit hebt bedacht dat jij misschien niet zou gaan. C. Omdat het op school veel leuker is dan thuis. D. Omdat je er wel eens – heel soms natuurlijk – iets zinnigs en nuttigs leert. E. Omdat iedereen zegt dat het belangrijk is voor je toekomst. Elk van die antwoorden heeft wel iets goeds.

Ik heb even zitten rekenen en ik denk dat je gemiddeld 10 uur per week actief met geloven bezig bent. Bijbellezen, bidden, kerkdiensten, catechisatie, vereniging, kamp, gala. Dat betekent ruim 500 uur per jaar. Dat is de helft van je schooluren. School stopt na een aantal jaren. Geloven gaat je hele leven door. En niet alleen in de 10 uur per week. Want gelovig ben je niet alleen als je er actief en bewust mee bezig bent. Je bent christen voor je hele leven. En dan de vraag natuurlijk: Waarom geloof jij eigenlijk? De vraag die je kunt verwachten van een klasgenoot, of iemand van de voetbal of uit je buurt.

#2

Waarom geloof jij? Heb je daar een reden voor? Laten we die antwoorden even bij langs gaan. Ook hier geldt: elk antwoord heeft wel iets goeds.

A: Je gelooft omdat het moet? Op zich is dat prima. Het is waar: God roept je om te geloven. Het is wel belangrijk als dat in de loop van de tijd ook een innerlijke overtuiging wordt: niet alleen omdat het moet, maar ook omdat je het wilt. Omdat je je geroepen weet door God.

B: Je gelooft omdat iedereen het doet die je kent? Dat is een prima begin. Zo gaat het met de meeste kinderen die in een christelijke gezin worden geboren, een gereformeerde school bezoeken en in een christelijke gemeente opgroeien. Alleen kom je er op een gegeven moment achter dat niet alle mensen geloven. En moet je toch ook zelf tot een beslissing komen.

C: Je gelooft omdat je geloven leuk vindt? Dat vind ik natuurlijk fijn om te horen. Maar eerlijk gezegd hoor ik dat niet zo vaak op de catechisaties. Misschien klinkt het niet stoer om te zeggen, dat je het fijn vindt in de kerk en geniet van zingen en lezen. Terwijl je eigenlijk best graag doet. Maar is het leuk? Ik hoor vaker dat het ingewikkeld is, of vaag, of saai.

D: Je gelooft omdat je er iets aan hebt? Dat is prettig, want dan heb je het gevoel dat het ook iets oplevert. Sommigen kunnen dat echt heel mooi onder woorden brengen. Er is iemand die naar je luistert, je wordt er rustig van. Je krijgt fijne mensen om je heen. Maar mijn vroegere buurvrouw zegt: waarom zou ik geloven? Ik ben gelukkig. Mijn leven loopt prima, ik heb een fijne baan, een leuke partner en geen zorgen. Mijn kinderen doen

het goed, mijn familie is gezond en ik heb genoeg vrienden. De gemiddelde Nederlander geeft een 7,5 voor geluk. Dat zit in de top tien van de wereld. Zou het geloof haar nog gelukkiger maken? Hoe dan?

E: Je gelooft omdat het belangrijk is voor later? Om later in de hemel te komen? Dit is het antwoord dat jongeren op catechisatie het eerst geven. Het is tegelijk het moeilijkste antwoord, vind ik. Wat bedoel je precies? Klinkt het niet egoïstisch? En dat 'later', heb je daar nu ook wat aan? Het wordt soms zelfs wel eens als verwijt gezegd: 'je gelooft zeker om later in de hemel te komen'? Waarom klinkt dat niet positief?

#3

Geloof brengt je in de hemel. Inderdaad. Dat klopt. Dat staat in de bijbel. Jezus heeft het gezegd. De apostelen hebben het zo opgeschreven. En ook in de catechismus klinkt het door: 'Wat heb je aan het geloof? Dat ik een erfgenaam van het eeuwige leven ben.' Geloof brengt je in de hemel. Maar toch vraag ik me af wat je ermee bedoelt. En wat je hier vandaag aan hebt. En hoe dit mijn vroegere buurvrouw kan motiveren om christen te worden.

#4

Geloof ³ brengt je ² in de hemel ¹.

de hemel

Wat is de hemel? Ik veronderstel dat de meeste mensen bij de hemel denken aan de plek waar je heengaat na je dood. De voorstelling die mensen daarvan hebben verschilt heel erg. Sommigen denken aan licht en warmte en een heerlijk, ontspannen leven zonder zorgen en ziekte. Anderen denken aan ontmoeting met bekenden aan harmonie tussen mensen, zonder misverstanden, ruzies en eigenbelangen. Er zijn ook veel christenen die zich er niet zoveel bij voorstellen, of er misschien wel helemaal geen prettig gevoel bij hebben. Als je de zondag bijvoorbeeld altijd als een saaie dag met veel regels en kerkelijke verplichtingen hebt ervaren, zul je niet zo enthousiast zijn bij het vooruitzicht naar een eeuwige rustdag. Want de zondag is juist bedoeld als voorproefje van het leven in eeuwige heerlijkheid. Een opdracht dus, even tussen haakjes, om van de zondag een heerlijke dag te maken.

Maar goed, waar het mij om gaat is dat 'de hemel' wordt gezien als de *volmaakte toekomst*. En het verlangen naar de hemel wordt vaak meer gekleurd door het woordje toekomst dan door het woordje volmaaktheid. Want volmaaktheid, dat is niet direct je prioriteit als je redelijk gelukkig bent. Maar toekomst is wel je prioriteit, omdat je bij het ouder worden steeds meer beseft dat je eens dood gaat. En dan is het vooruitzicht dat het na de dood niet ophoudt, een vooruitzicht dat de angst voor de dood een beetje tot rust kan brengen. 'De hemel' is dan een soort levensverzekering, uitgekeerd bij het sterven, als je steeds je premie netjes hebt betaald in de vorm van je geloof.

#5

Je voelt wel aan, hier klopt iets niet bij dit gebruik van het woord 'hemel'. In de eerste plaats ligt onze toekomst niet in de hemel, maar op de nieuwe aarde. En dat is een wezenlijk verschil. Maar belangrijker nog, is dat de hemel in de bijbel nooit iets voor later is, maar iets dat hier begint. Hier en nu, op aarde, in jouw leven, vandaag en morgen, kun

je in de hemel leven. Hét grote kenmerk voor de hemel is de eenheid met God. De ongestoorde omgang met de Here, het leven in zijn directe nabijheid en heerlijke tegenwoordigheid. Dat begint hier. Zoals Jezus het zelf zei: 'Vader, het eeuwige leven is dat zij U kennen, de enige ware God.' De hemel begint hier op aarde, tijdens je leven. Leven in eenheid met God.

Hemels leven. Heerlijk gevoel. De persoonlijke belangstelling van de koning. Onbelemmerde toegang. Zijn voortdurende aanwezigheid. De warmte van zijn genade die rust geeft. Je mag er zijn voor Hem. De kracht van zijn wijsheid, die richting wijst. Hij helpt en bemoedigt. De variatie van zijn creativiteit die je doet genieten van zoveel mooie dingen. De power van zijn macht, die veiligheid en ruimte garandeert en vertrouwen wekt. Hemels leven. Dat je hier in je dagelijks leven al begint door geloof.

#6

Als je zo het woord 'hemel' kunt leren horen, proeven en gebruiken, dan blijf je dicht bij het onderwijs van Jezus en de apostelen. Dan wordt 'leven in de hemel' niet het tegenovergestelde van 'leven op deze gebroken aarde en slechte wereld met veel verdriet en ellende'. Dan wordt 'leven in de hemel' ook niet het tegenovergestelde van 'geen toekomst meer hebben en bang zijn om te sterven'. Nee, 'leven in de hemel' wordt dan het tegenovergestelde van leven zonder God, los van God, tegenover God of als vijand van God. Dat is precies wat Jezus steeds duidelijk maakt. Het leven in de hemel begint hier. Op de plek die je hebt. In de vrede met God, in het leven in Gods koninkrijk, in het je aangenomen weten als kind van God.

Daarmee zitten we in het hart van de catechismus. Als de vraag wordt gesteld welke zin het heeft om te geloven, dan is het eerste antwoord: Dat ik in Christus voor God rechtvaardig ben. En vervolgens gaat onze belijdenis dan verder over onze rechtvaardiging. Dat is een woord waarvan de kerk altijd gezegd heeft: de kern van het evangelie, het belangrijkste voor een mens: dat je rechtvaardig bent voor God. Maar tegelijk is het begrip, waarvoor je heel veel woorden nodig hebt om het uit te leggen. Rechtvaardig voor God. Wat is dat en wat moet je daarmee? Via een omweg ben ik daar ook bij uit. Het betekent niets meer en niets minder dan dat je in de hemel leeft. Dat je vrede met God hebt en God vrede met jou heeft. Waar je ook bent en wat je ook doet. Dat je Hem je Vader noemt, in het vertrouwen, de afhankelijkheid en de eerbied die daarbij hoort. Dat je het hemelrijk bent binnengegaan, zoals Jezus dat zo vaak heeft genoemd. In dat rijtje van uitdrukkingen hoort ook het woord rechtvaardiging thuis. Dat ik voor God rechtvaardig ben. Ik leef in de hemel. Ik leef in de nabijheid van de Here. In de binnenste ring van mijn bestaan: Hij in ons en wij in Hem. Geloof brengt je in de hemel. Die hemel begint hier en nu!

#7

binnenbrengen / ingaan

Geloof brengt je in de hemel. Maar hoe gaat dat binnengaan? Hoe word je toegelaten tot de hemel, tot het leven met God?

Ik neem je even mee naar een kantoortje. Je komt binnen en ziet achter de tafel een paar mensen zitten. Ze stellen zich aan je voor. Een ambtenaar, een tolk, een notulist. Dit is je eerste gesprek. Je hebt een paar dagen rust gehad om van je vluchtreis bij te komen.

Maar nu willen ze weten wie je bent. Waar je vandaan komt. En waarom je hier toegelaten wilt worden.

Hebt u een strafblad? Bent u betrokken geweest bij een oorlog? Hoe gezond bent u? Had u een baan? Wat kunt u bijdragen aan de nederlandse samenleving?

Na dit eerste gesprek volgen er meer. Een spannende en onzekere tijd, tot de uitspraak komt. En je hopelijk toestemming krijgt om te blijven.

Wie toegang vraagt tot het hemelrijk komt niet in een kantoortje. Maar als je die vragen op jezelf betreft, is er weinig hoop op een goede beslissing. Heb je een strafblad? Jazeker, ik heb gezondigd tegen God en mensen. Bent u betrokken geweest bij een oorlog? Jazeker, ik was een vijand van God. En in mijn hart leeft nog steeds het verzet. Kunt u iets bijdragen aan het hemelrijk? Hoezo zou ik God rijker kunnen maken? Wie toegang vraagt tot het hemelrijk staat, kan geen gronden naar voren brengen waarom je zou moeten worden toegelaten.

Ja maar wanneer sta ik bij die grens? Wanneer vraag ik toegang tot het hemelrijk? Dat is niet bij mijn sterven. Dan heb ik niet zoveel meer te vertellen. Dan moet ik het visum op zak hebben. Het is elke keer dat je voor God komt. Zondags in de kerk. In het gebed. In het besef dat je voor God leeft. Dan spelen die vragen mee: Heb je iets positiefs in te brengen? En is er reden voor veroordeling?

#8

Toegang tot de hemel, binnengaan in het Koninkrijk, rechtvaardiging voor God, die woorden gaan over hetzelfde. Maar ze hebben ook allemaal eigen accenten. Rechtvaardiging is juridisch woord. Twee eigen accenten. A. tegenover een rechter. En B. de uitkomst van een proces, waarvan veroordeling het tegenovergestelde is.

Dat vraagt om besef van God. Ingaan in het koninkrijk is: toegelaten worden tot de directe kring van God zelf. Hij is de rechter. Het is belangrijk om dat te beseffen. Naar de hemel gaan, is niet ongemerkt een grens oversteken, maar persoonlijk toegelaten worden door een uitspraak over jou. Dat is de koninklijke weg, de weg door de voordeur. Een persoonlijke beslissing van God of hij jou in zijn omgeving wil hebben. Hoe kan die beslissing positief uitpakken?

#9

Voor de hoogste rechter is onze uitgangspositie slecht. Een veroordeling is te verwachten. De drievoudige aanklacht van de catechismus is reëel: gezondigd tegen Gods geboden, Gods regels niet 100% in praktijk gebracht en van nature uit op het kwaad. Natuurlijk betekent dat niet dat je alleen maar slecht bent en slechte dingen doet. Maar voor de rechter staat vast dat er alle reden is voor een veroordeling. Je zou niet toegelaten moeten worden tot de binnencirkel van God.

En toch is de uitspraak positief! Toegelaten. Niet alleen met een verblijfsvergunning, maar met een compleet burgerschap van de hemel. Dat roept vragen op. Hoe kan God een schuldige zondag vrijspreken? Rommelt Hij wat aan met de regels? Hoe rechtvaardig is deze rechter? Wie zou ooit een boekhouder in dienst nemen, die de posten debet en credit bewust verwisselt? Is dat nu Gods recht, dat je de regels naar je eigen hand mag zetten? De rechtvaardiging van de zondaar. Dat wekt op z'n minst de schijn van fraude.

#10

Er is bij God geen sprake van fraude. Gods recht is geen menselijk onrecht. Tegenover de drievoudige aanklacht wordt een drievoudige tegenhanger geplaatst: het werk van Jezus Christus. Hij is het geheim. Hij is ons visum. Zijn verdiensten zijn: 1. Zijn voldoening. De straf op mijn overtredingen heeft Hij gedragen. De schuld doordat ik verboden dingen deed, heeft Hij betaald. 2. Zijn gerechtigheid. Mijn tekorten vult Hij aan. Wat ik mis, doet Hij volledig. Hij vervult de wet. 3. Zijn heiligheid. Tegenover de neiging die ik heb en voel tot het kwaad, staat zijn volkomen afkeer van het kwaad en toewijding naar God. Voldoening, gerechtigheid en heiligheid. Dat zijn de kleren die hij ons aantrekt.

Er wordt recht gedaan. Dat is genade. Genade is geen gratie. Gratie betekent dat een rechter zegt: 'Eigenlijk heb je straf verdient, maar vooruit, ik strijk met mijn hand over mijn hart. Toe maar, je mag gaan.' Maar genade in Christus betekent. 'Je bent schuldig. De balans slaat onherroepelijk door. Maar Christus legt zijn werk aan de andere kant. En de weegschaal blijft niet in evenwicht, maar de balans slaat door naar de positieve kant.' Er is recht gedaan. God doet er geen zand over. Christus droeg de vloek. En wij worden rechtvaardig verklaard. 'Ik ben van dood en zonde vrij'. Dat zegt God mij voor. Daarin is en blijft Hij rechtvaardig.

#11

Een drievoudige aanklacht. Een drievoudige tegenhanger in Christus. En moet u nu op-letten. Hoe prachtig is dit catechismusantwoord gecomponeerd! De rechter doet een drievoudige uitspraak. 1. U hebt geen zonde gehad. 2. U hebt geen zonde gedaan. 3. U hebt zelf alle gehoorzaamheid volbracht. Ik weet niet hoe deze uitspraak op u overkomt. Ik heb geen zonde gehad. Ik heb geen zonde gedaan. Ik heb zelf alle gehoorzaamheid volbracht. Daar flapperen je oren toch van? Ik ben Christus toch niet? Ja toch wel. Christus heeft met ons geruild. Onze vloek kwam op Hem. Zijn rechtvaardigheid kwam op ons.

Als aan alle eisen van de wet is voldaan, dan worden de dossiers vernietigd. De zaak is gesloten. Gerechtvaardigd. Dat betekent toegang tot de hemel, ingang in het Koninkrijk. Je leeft in vrede met God. Dat is je status, ook al is dat misschien niet altijd je ervaring.

Geloof brengt je de hemel binnen. Dat is geen simpel verhaal zonder scheuren en breuken. Het gaat over God en besef van God. En het gaat over Christus, het offer dat Hij voor je gebracht heeft en de wonderlijke ruil van zijn goedheid met onze slechtheid. Dat maakt het onmogelijk om simpel te spreken over 'later naar de hemel gaan'. Dat blijft ook eerbied, ootmoed en dankbaarheid opleveren.

Geloof brengt je in de hemel. Dat binnenbrengen doet Jezus Christus, die je zijn kleren om de schouders legt. Je bent in Hem. God ziet je in Hem. Christus brengt je binnen.

#12

geloof

Geloof brengt je in de hemel. We hebben stilgestaan bij wat de hemel is. Leven in de hemel begint hier en nu. We hebben stilgestaan bij het ingaan. Via Gods rechterstoel en door Christus.

Maar nu dat geloof. Waarom geloof je, was de vraag. Om in de hemel te komen, is het meest gegeven antwoord. Met de bovenstaande opmerkingen is dat een prima antwoord. Omdat je daarmee zegt: 'Ik geloof om in Gods nabijheid te leven, in vrede met Hem door Jezus Christus. In besef dat dit mij uit genade gegeven is.'

Tegelijk: zo klinkt het vaak niet. 'Ik geloof om in de hemel te komen'. Misschien is een ander antwoord beter als je gevraagd wordt naar de reden van je geloof. 'Ik geloof omdat ik van Jezus Christus hou. Ik aanvaard wat Hij geeft. Hij heeft mij met zijn Geest tot dat geloof geroepen. En inderdaad: dat brengt mij in de hemel. Heerlijk.'

Geloven is dus enerzijds waardevol en onmisbaar. Aan de andere kant is geloof ook waarde-loos. Het is niet meer dan aanpakken wat Christus je geeft. Je zijn kleren om de schouders laten leggen. Van voldoening, gerechtigheid en heiligheid. Ze aannemen. Dat maakt geloven tot iets eenvoudigs, bijna tot iets simpels. Is het iets van jezelf? Jazeker, maar niet iets om trots op te zijn. Als je een kado aanpakt, dan zeg je toch niet: kijk eens, hoe goed en knap ik het heb aangepakt? Heb ik geen mooie hand en heb ik geen goede spieren, die het zo perfect hebben aangenomen? Welnee, je prijst het kado en je bedankt de gever. Als je die kleren van Christus om de schouders hebt, dan zeg je toch niet: dat heb ik toch knap aangetrokken. Je bent blij met zijn kleding en dankbaar voor de glans die het geeft. De tollenaar in de gelijkenis was toch niet trots op zijn gebed? Maar hij ging gerechtvaardigd naar huis! Dat stemde hem blij.

Als je het gevoel hebt dat geloven ingewikkeld is, en vooral veel offers vraagt, vraag je dan toch eens af of je wel begonnen bent met geloof als enkel aanpakken wat Christus je geeft. Of ligt er nog een stukje van zelf verdienen in je hart: dat jij zo goed mogelijk moet geloven?

Als je geplaagd wordt door de twijfel of je wel goed gelooft, vraag je dan af waar dat vandaan komt. Is het de moeite om het echt van Christus aan te pakken? Is er sprake van zonden die je moet opruimen? Of wil je het zelf zo goed mogelijk doen?

Waarom geloof je? Waarom zou mijn buurvrouw er goed aan doen om te geloven? Omdat je daarmee accepteert wat God je geeft. Je bent binnengebracht in het hemelrijk. Door Jezus Christus. En het gevolg is dat je leven hemels wordt.

Geen onzekerheid, wel afhankelijkheid.

Geen angst, wel eerbied.

Geen druk, wel inzet.

Geen voortdurend enthousiasme, wel blijvende vreugde en dankbaarheid.

Amen